Volume: 4 **Issue: 8** **Pages: 114-117**

ಜನಾಂಗ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಕುಲದೇವತಾರಾಧನೆ

[*1] ಡಾ. ರಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಿ. ಎ.

[*1] ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಲಾಲ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಆರ್. ಟಿ. ನಗರ –ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

Article Info.

E-ISSN: 2583-6528
Impact Factor (SJIF): 6.876
Peer Reviewed Journal
Available online:
www.alladvancejournal.com

Received: 20/July/2025
Accepted: 24/Aug/2025

***Corresponding Author**
ಡಾ. ರಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪಿ. ಎ.
ಕನ್ನಡ ಸಹ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು, ಲಾಲ್ ಬಹದ್ದೂರ್ ಶಾಸ್ತ್ರೀ ಸರ್ಕಾರಿ ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆ ಕಾಲೇಜು ಆರ್. ಟಿ. ನಗರ-ಬೆಂಗಳೂರು, ಕರ್ನಾಟಕ, ಭಾರತ

Abstract

ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಸಮೀಪವಾದ ಈ ಜನಪದ ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಮಾನವನ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಜೀವವಿದೆ ಎಂದೂ ಅದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೂ ಚೈತನ್ಯವಿದೆ ಎಂದೂ ಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಟಾಯ್ಲರ್ ಎಂಬುವವರು ವಾದಿಸತೊಡಗಿದರು. ' ದೇವರು ಮತ್ತು ಭೂತಗಳು ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಈ ಚೈತನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಪೂಜಾಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆAದು ಆ ಪೂಜಾ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳು ಧರ್ಮವೆನಿಸಿಕೊಂಡವೆAದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರಿಗೂ, ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಅವೆರಡೂ ಒಂದು ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಅವೆರಡೂ ಒಂದರೊಳಗೊAದು ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿವೆ. ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳು, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು, ದೈವಗಳ ಒಲುಮೆಗಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಜನಪದ ಧರ್ಮದೊಂದಿಗೆ ಮಾಯ, ಮಾಟ, ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ, ಭಾವನೆ, ನಂಬಿಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯರಾದವರು ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹಳೆಯ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ. ಕುಲ ಹಾಗು ಕುಲದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವುದಾದರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಐಚಿಟಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕುಲ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಂಧುತ್ವದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನ್ನಬಹುದು. ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಜನಮಾನಸಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕುಲದ್ದು, ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ಇಡೀ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಗುಂಪಿನವರದು ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ ಅನ್ಯ ಗುಂಪಿನವರೆದುರು ತನ್ನವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ ಈ ಕುಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದರ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳು ಬಿಗಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕುಲದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಯಾರು ವಿರುದ್ದವಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಕುಲದಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವ ಪದ್ದತಿ ಇದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿನೋಡಿದಾಗ ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಿಂತ ಕುಲದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು, ಭಿನ್ನಗೋತ್ರ ವಿವಾಹ ಪದ್ದತಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕುಲದೈವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

Keywords: ವಿವಾಹ ಪದ್ದತಿ ೨) ಕುಲ ೩) ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳು ೪) ಹಳೆಯ ಪೀಳಿಗೆ ೫) ಧರ್ಮ ೬) ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು, ೭) ಕುಟುಂಬ

Introduction

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಂಬAಧಿಸಿದವರು ಅದರ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮೀರಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟಳೆ ಇದೆ. ' ತಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ' ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಇದೆ. ಸಮಾಜದ ಸರ್ವರಂಗಗಳಲ್ಲಿನ ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಧರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಂ. ಎಸ್. ಸೊಂಕಾಪುರ ಹೇಳುವಂತೆ ಜನಪದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಂತೂ ಆರೋಗ್ಯ, ಅಭಿವೃದ್ದಿಗಳೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಧರ್ಮವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಸಂದಿದೆ.ಅಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿನ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮ

ಸಮಾಜದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಾರಣವಾದುದು.ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಖeಟigio ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ. ಧರ್ಮ ಪದಕ್ಕಿರುವ ವ್ಯಾಪಕ ಅರ್ಥ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಪದಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಡು ಎಂಬ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವAಥದ್ದು ಧರ್ಮ ಎಂಬ ಪದ.

ಪ್ರಾಚೀನ ಮಾನವನ ಬದುಕು ಅಭದ್ರ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಬೇಟೆಯಾಡಿಯೇ ಉದರ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂದಿನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಸಮಾಜಗಳು ಸಿಡಿಲು, ಗುಡುಗು, ಭೂಕಂಪ ಮುಂತಾದ ನಿಸರ್ಗ ವಿಕೋಪಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾಗಬೇಕಾಯಿತು. ಸಹಜವಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಭಯಪೀಡಿತನಾಗಿ ಭಕ್ತಿಗೌರವಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ತನ್ನ ವಶವಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಮಾನವ ಇವತ್ತಿಗೂ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾನೆ.ಇಂಥ ಪ್ರಯತ್ನದ ಫಲವಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತೆನ್ನಬಹುದು.

ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬAಧಿಸಿದAತೆ ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಲವಾರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ, ಅವರಲ್ಲಿ ಸರ್ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಬಿ. ಟೈಲರ್ ‘ ಮಾನವಾತೀತ ಶಕ್ತಿಗಳ ಬಗೆಗಿರುವ ನಂಬಿಕೆಗಳೇ ಧರ್ಮ’ ಎಂದ

ಜೇಮ್ಸ್. ಜೆ.ಫ್ರೇಸರ್ ‘ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾನವರ ಬದುಕನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದೇಶಿಸುವ ಮಾನವಾತೀತ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆಯೇ ಧರ್ಮ ‘ ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಮೆಕೈವರ್ ಮತ್ತು ಪೇಜ್ ‘ ಮಾನವ ಮತ್ತು ಅದ್ಭುತ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬAಧಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನವ-ಮಾನವರ ನಡುವಿನ ಸಂಬAಧಗಳು ಧರ್ಮ ಎನಿಸುತ್ತವೆ.’ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯಾತೀತ ಶಕ್ತಿಯ ಸಂಬAಧವನ್ನು ಕುರಿತದ್ದಾಗಿದೆ. ಬಹಳಷ್ಟು ಸಮಾಜಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿಗಿಂತ ಮಾನಸಿಕ ಅವಲಂಬನೆಯಾಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಮದ ಅದರ ವಿರುದ್ಧ ಮಾತನ್ನಾಡುವುದು ನಿಷಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಮಾಜವೂ ತನ್ನದೇ ಆದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಂಬAಧಿಸಿದವರು ಅದರ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಮೀರಬಾರದೆಂದು ಕಟ್ಟಳೆ ಇದೆ. ‘ ತಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದರೆ ಧರ್ಮ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ ‘ ಎಂಬ ಹೇಳಿಕೆ ಇದೆ. ಸಮಾಜದ ಸರ್ವರಂಗಗಳಲ್ಲಿನ ಸರಿ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಧರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಎಂ. ಎಸ್. ಸೊಂಕಾಪುರ ಹೇಳುವಂತೆ ಜನಪದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಂತೂ ಆರೋಗ್ಯ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಳೆಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಧರ್ಮವೇ ಕಾರಣವೆಂದು ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಜನಪದದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಸಂದಿದೆ.ಅಲ್ಲದೆ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದುದರಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮನೋಧೈರ್ಯ ಬೆಳೆಯತೊಡಗುವುದು. ಎಲ್ಲರೂ ಕೂಡಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಮಜದಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯುವುದು. ಜನಪದ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳು, ಹಬ್ಬ ಹರಿದಿನಗಳು, ದೈವಗಳ ಒಲುಮೆಗಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತ ಬಂದಿದೆ. ಜನಪದ ಧರ್ಮದೊಂದಿಗೆ ಮಾಯ, ಮಾಟ, ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ಹೆಚ್ಚು. ಅವುಗಳ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರ, ಭಾವನೆ, ನಂಬಿಕೆ ಅಗತ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಿಯಾ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಹಿರಿಯರಾದವರು ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಹೊಸ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಹಳೆಯ ಪೀಳಿಗೆಯವರು ತಮ್ಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವುದರಿಂದ ಸಮಾಜದ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನೈತಿಕ ಹಾಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ದೃಷ್ಟಿ ಬೆಳೆದು ಬರುವುದು ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೆ ತೀರಾ ಸಮೀಪವಾದ ಈ ಜನಪದ ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಮಾನವನ ಒಂದು ನಂಬಿಕೆ. ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಜೀವವಿದೆ ಎಂದೂ ಅದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೂ ಚೈತನ್ಯವಿದೆ ಎಂದೂ ಧರ್ಮ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ ಎಂದು ಟಾಯ್ಲರ್ ಎಂಬುವವರು ವಾದಿಸತೊಡಗಿದರು. ‘ ದೇವರು ಮತ್ತು ಭೂತಗಳು ಎನ್ನುವ ಎರಡು ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಈ ಚೈತನ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗ ಮಾಡಿ ಪೂಜಾಕ್ರಮ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತೆAದು ಆ ಪೂಜಾ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಗಳು ಧರ್ಮವೆನಿಸಿಕೊಂಡವೆAದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇವರಿಗೂ, ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲ. ಅವೆರಡೂ ಒಂದು ನಾಣ್ಯದ ಎರಡು ಮುಖಗಳು. ಅವೆರಡೂ ಒಂದರೊಳಗೊAದು ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿವೆ.

ನAಬಿಕೆಗಳ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ಧರ್ಮ ರೂಪುಗೊಂಡಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಪವಿತ್ರವೆನ್ನುವ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳದ ಬಗೆಗೂ ಐತಿಹ್ಯ ಪುರಾಣಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಗೊಂಡವು. ಅಲ್ಲದೆ ಪೂಜೆಗೂ ಒಳಪಟ್ಟವು. ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಆರಾಧನೆಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವನ್ನೇ ‘ಧರ್ಮ‘ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಹಲವು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಭಯಪೀಡಿತಗೊಂಡ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥೆöÊರ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಂಬುದು ಒಂದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಯಿತು. ಸಮುದಾಯದ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಗ್ಗಟ್ಟನ್ನು ಸಾರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಧರ್ಮ ಮೈದಾಳಿತು. “ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿಮಾನುಷ ಕಲ್ಪನೆಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಬಂದರೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಂಬAಧಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಗಿಬಂದಿದೆ.”

ಅನೇಕ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾಣದ ಶಕ್ತಿಯ ಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನು ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಕುರಿತ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ನೆಲೆಯಿಂದ ಪ್ರಬುದ್ಧ ರೂಪಕ್ಕೇರಿ ಬಂದ ಧರ್ಮದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಚೇತನವಾದ, ಶಕ್ತಿವಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿವಾದ ಮುಂತಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿವೆ.

ಸರ್ವಚೇತನವಾದ; ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಟೈಲರ್ ಧರ್ಮದ ಉಗಮದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಥಮ ಬಾರಿಗೆ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದವನು. ಅವನ ಪ್ರಕಾರ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮನುಷ್ಯೇತರ ಜೀವರಾಶಿಗೂ ಆತ್ಮವಿದೆ. ಇಂಥ ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಸಿದ್ಧಾಂತವೇ ಸರ್ವಚೇತನವಾದ. ಧರ್ಮದ ಕೇಂದ್ರಬಿAದುವು ಆತ್ಮದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಎಂದು ಟೈಲರ್ ಭಾವಿಸಿದ.

ಶಕ್ತಿವಾದ; ಸರ್ವಚೇತನವಾದ ರೂಢಿಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೂ ಜೀವವಿದೆಯೆಂದು ಭಾವನೆಯಿತ್ತು. ನಿರ್ಜೀವ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೂ ಜೀವವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಯಿತು. ಮ್ಯಾರೆಟ್ ಎಂಬ ಆತ ಈ ಸಜೀವ ವಾದವನ್ನೆ ಶಕ್ತಿವಾದ ಎಂದು ಕರೆದುಬಿಟ್ಟ. ಇವನ ಪ್ರಕಾರ ಸಕಲ ಜೀವರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿ ಅಡಗಿರುತ್ತದೆ ಅದು ಅವನನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೆ ಈ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಮ್ಯಾರೆಟ್ ಇಲ್ಲವೇ ಮಾನಮಿಜಮ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಯಿತು.

ಪ್ರಕೃತಿವಾದ; ಮ್ಯಾಕ್ಸ್öಮಲ್ಲರ್ ಈ ವಾದದ ನೇತಾರ. ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದ ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ದೇವರು ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಈ ಪದ್ಧತಿಯೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮದ ಮೂಲವೆಂದು ಹೇಳಿ ನಿಸರ್ಗಕ್ಕೂ ಮನುಷ್ಯನ ಬದುಕಿಗೂ ನಿಕಟ ಬಾಂಧವ್ಯ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ. ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಜರುಗುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಘಟನೆಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯೇ ಕಾರಣವೆಂದನು.

ಈ ಮೇಲ್ಕಂಡ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಸಮಗ್ರವಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವು ಪ್ರಾಚೀನ ಧರ್ಮದ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಅಂಶಗಳನ್ನು

ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿವೆ. ಡಾ. ರಂಗಾರೆಡ್ಡಿ ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ವಿಕಾಸವಾದಂತೆಲ್ಲಾ ಎರಡು ವಿಚಾರಸರಣಿಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದವು. ಧರ್ಮವು ಮಾನವಾತೀತ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬAಧಿಸಿದ್ದು. ಆಚಾರವಾದ ವಾಗುತ್ತದೆ. ಪೌರಾತ್ಯ ಹಾಗೂ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರೆಲ್ಲರಲ್ಲೂ ಈ ಎರಡೂ ಪಂಥಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ವಿಕಾಸಗೊಂಡೇ ಬಂದವು. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕೆಂದಾಗ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಮಂತ್ರ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಶರಣಾಗಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹಿಂದಿನಿAದಲೂ ರೂಢಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಎರಡೂ ಅಲೌಕಿಕ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವುದರಿAದ ಮನುಷ್ಯನ ಇಂಥ ನಂಬಿಕೆ ಸಹಜವೆನ್ನಬಹುದು.

ಹೀಗೆ ಧರ್ಮದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿವರಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಜನಾಂಗದ ಸ್ವರೂಪ, ಕುಲದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಒಂದೇ ಮೂಲದಿಂದ ಬಂದ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಜನಾಂಗ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಭಾಷೆ, ಧರ್ಮ, ರಾಷ್ಟ್ರೀÃಯತೆ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜಾತಿ, ಈ ಎಲಾ ಿಲಅರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದರಿAದ ಗೊಂದಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾಗಿದೆ. ಸರಿಯಾದ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ನಡೆದಿದೆ. ಒಟ್ಟಾರೆ ಮಾನವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಮೂಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಗಿಂತ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಜನಾಂಗಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನತೆಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಮಾನದಂಡವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆAಬ ಮಾತೂ ಕೇಳಿ ಬಂದಿದೆ. ಜನಾಂಗವೆAಬುದು ಕೊಡುವ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಅನುವಂಶೀಯತೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಶಾರೀರಿಕ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವAಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಗುಂಪು ಅದು.

ಜನಾಂಗದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ಹಲವಾರು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಹೀಗೆ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಡಾ. ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ೧೯೫೦ ತರುವಾಯ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕೆಲವು ಭೌತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಾನವ ಕುಲವನ್ನು ವರ್ಗೀಕರಿಸುವ ವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಜನಾಂಗ ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮೂಹಗಳ ಸದಸ್ಯರು ಚರ್ಮದ ಬಣ್ಣ ಕೂದಲಿನ ರೂಪು, ದೇಹದ ಎತ್ತರ, ತಲೆ ಆಕಾರ, ಮುಖಲಕ್ಷಣ, ಕಣ್ಣು, ಮೂಗು, ದೇಹದ ಗುಂಪು ಮತ್ತಿತರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಪರಸ್ಪರ ಭಿನ್ನವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸಂಶೋಧನೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಲಿನೆ, ಬ್ಲೂಮನ್ಬುಕ್, ಹಕೆಲ್, ಡ್ಯಾನಿಕರ್ ಮತ್ತು ಬಾಯ್ಡ್ ಮೊದಲದವರು ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಚರ್ಮದ ಬಣ್ಣ, ಕೂದಲಿನ ರೂಪ, ಮನಸಿಕ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಾಲ್ಕರಿಂದ ಮೂವತ್ನಾಲ್ಕು ಜನಾಂಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದ್ದಾರೆ.ಯಾವುದೇ ಜನಾಂಗವು ಏಕಮಾತ್ರ ಜನಾಂಗದ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಆಧಾರಭೂತವಾಗದು. ಜನಾಂಗೀಯ ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸುವಾಗ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂದಿನವರ ವರ್ಗೀಕರಣವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಪೈಕಿ ಕೆಲವರು ಮಾನವ ಕೋಟೆಯನ್ನು ಆರು ಜನಾಂಗಗಳಾಗಿ, ಕೆಲವರು ಮೂರು ಜನಾಂಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದಾಗ ಇವರ ಜೊತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜನಾಂಗಗಳಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುವುದೂ ಉಂಟು.

ನೀಗ್ರೋ ಜನಾಂಗ,ಆಸ್ಟ್ರೀಕ್ ಜನಾಂಗ, ದ್ರಾವಿಡ ಜನಾಂಗ, ಆರ್ಯಜನಾಂಗ, ಮಂಗೋಲಿಯನ್ ಜನಾಂಗ, ಕಕೇಶಿಯನ್ ಜನಾಂಗ ಹೀಗೆ ವಿಭಾಗಿಸಿರುವುದುಂಟು. ಮಾನಸಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಜನಾಂಗಗಳು ಮೇಲ್ಮಟ್ಟದವು ಇಲ್ಲವೇ ಕೆಳಮಟ್ಟದವು ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸ ತೊಡಗಿದರು. ಅದರಲ್ಲೂ ಮೆದುಳಿನ ಸಮರ್ಥ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡಲು ತೊಡಗಿದರು. ಯಾವುದೇ ಮಾನದಂಡವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರೂ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಲಿನವರು–ಕೆಳಗಿನವರು ಎಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರು ಈ ಜನಾಂಗವಾದವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದಲ್ಲೂ ಈ ವಾದ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವೆಂದರು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಪರಿಶುದ್ಧ ಜನಾಂಗವೆAಬುದು ಇಲ್ಲವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದೂ ಕೀಳಲ್ಲ, ಯಾವುದೂ ಮೇಲಲ್ಲ. ಡಾ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಅವರು ಹೇಳುವಂತೆ ಜನಾಂಗವು ದೈಹಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ. ಮಾನವನ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಕಾರಣಗಳು ಜನಾಂಗದಿAದ ಭಿನ್ನವಾಗಿರುವಂಥವು. ಪರಿಶುದ್ಧ ಜನಾಂಗದ ಕಲ್ಪನೆಯೇ ತಪ್ಪು. ಇಂಥ ಹೇಳಿಕೆಗಳು ಎಷ್ಟೇ ಇದ್ದರೂ ಜನಾಂಗವಾದ ಪ್ರಪಂಚದಾದ್ಯAತ ಇನ್ನು ಕಂಡು ಬರುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಾದಕರ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಆಫ್ರಿಕದಲ್ಲಿ ವರ್ಣ ದ್ವೇಷ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯ ಶ್ವೇತ ವರ್ಣೀಯರು ಕಪ್ಪು ಜನರನ್ನು ಗುಲಾಮರೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದರೆ ಶ್ವೇತ ವರ್ಣೀಯರ ಉಪಹಾರ ಗೃಹ, ಶಾಲೆ, ಸಂತೋಷಕೂಟ, ವಿಹಾರ ಸಂಘ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಜನ ಪ್ರವೇಶಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ನೀಡುವ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಗಳು ತುಂಬಾ ಕಠಿಣವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಜನಾಂಗಗಳ ಬೇಧ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಜಗತ್ತಿನ ಯಾವುದೇ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವರೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇ ಗುಂಪಿಗೆ (ಹೊಮೋಸೆಪಿಯನ್ಸ್) ಸೇರಿದವರಾದ್ದರಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ತಾರತಮ್ಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಲಾರದು. ಹಾಗೊಮ್ಮೆ ಇದ್ದರೆ ಹಲವಾರು ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಐಕ್ಯತೆಗೆ ಹಾನಿಯೊದಗಿಸುತ್ತದೆ. ತರತಮವನ್ನು ತೊಡೆದಾಗ ಮಾತ್ರ ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸ ಬೇಕು.

ಕುಲ ಹಾಗು ಕುಲದೇವತಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತಾಡುವುದಾದರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷಿನ ಐಚಿಟಿ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಸಂವಾದಿಯಾಗಿ ಕುಲ ಅಥವಾ ಬುಡಕಟ್ಟು ಎಂಬ ಪದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಬಂಧುತ್ವದ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೆನ್ನಬಹುದು. ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಜನಮಾನಸಕ್ಕೆ ಗಟ್ಟಿ ನೆಲೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಕುಲದ್ದು, ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯಾದರೆ ಇಡೀ ಬುಡಕಟ್ಟಿನವರು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಗ್ಗಟ್ಟಿನ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ನೆರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ತನ್ನ ಗುಂಪಿನವರದು ತಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೆ ಅನ್ಯ ಗುಂಪಿನವರೆದುರು ತನ್ನವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕೊಡದೆ ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಗುಣ ಈ ಕುಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಇದರ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳು ಬಿಗಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕುಲದ ನೀತಿ ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಯಾರು ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂಥವರನ್ನು ಕುಲದಿಂದ ಹೊರಹಾಕುವ ಪದ್ಧತಿ ಇದೆ. ಕುಟುಂಬದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಹೋಲಿಸಿನೋಡಿದಾಗ ಕುಟುಂಬದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗಿಂತ ಕುಲದ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ದೊಡ್ಡದು, ಭಿನ್ನಗೋತ್ರ ವಿವಾಹ ಪದ್ಧತಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿರುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಕುಲದೈವವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇ. ಬಿ. ಟೈಲರ್ ನಿರೂಪಿಸಿರುವ ಸರ್ವಚೇತನವಾದದಲ್ಲಿ ಮಾನವನ, ಪ್ರತಿವಸ್ತುವಿನಲ್ಲೂ ಚೇತನವನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆದಿವಾಸಿಗಳು ಮರ, ಗಿಡ, ಬಳ್ಳಿ, ನೀರು, ಗ್ರಹ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಹೀಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದರಲ್ಲೂ ಚೈತನ್ಯವನ್ನು

ಗುರುತಿಸುತ್ತಾ ಅವುಗಳ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಕುಲದೇವತಾರಾಧನೆ ರೂಪುಗೊಂಡದ್ದು ಹೀಗೆ. ಪ್ರಾಣಿ, ಮರ, ಸಸ್ಯ, ಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕುಲದೇವತೆಯಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲದೆ ತಿನ್ನದೆ ನಾಶಗೊಳಿಸದೆ ಇರುವಂಥ ನಿಷಿದ್ದಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡದ್ದು ಇದೆ. ಮರ ಗಿಡ ಬಳ್ಳೀ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಸಮಷ್ಟಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವೆನಿಸಿದರೆ ಇಡೀ ಸಮುದಾಯ ಭಕ್ತಿ ಗೌರವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಸಾಮುದಾಯಿಕವಾದ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೋ ಏನೊ ಸಂಕೇತಪೂಜೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಆಯಾ ಕುಲಸ್ಥರು ನಂಬಿಕೊAಡು ಬಂದ ಪ್ರಾಣಿಯೋ ಸಸ್ಯವೋ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ದೇವರ ಪೂಜೆ ಆಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ವಾದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕುಲದೇವತಾರಾಧನೆ ಎನ್ನಬಾರದು. ಕುಲದೇವತೆಗಳೇ ಬೇರೆ ಕುಲಸಂಕೇತಗಳೇ ಬೇರೆ. ಆರ್ಯರಲ್ಲೂ ಈ ಪದ್ದತಿ ಇತ್ತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೈಕ್ರೋ, ಮಲನೇಷ್ಯ, ಪಾಲಿನೇಷ್ಯ ಮುಂತಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಇದು. ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ಆನೆ ಕುಲದವರು ಆನೆಯನ್ನು ಹತ್ತುವುದಿಲ್ಲ. ಅರಿಶಿನ ಕುಲದ ಜನ ಅರಿಶಿನ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅತ್ತಿ ಕುಲದವರು ಅತ್ತಿ ಮರ ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ, ನಾಯಿ, ಮೊಲ, ಹೋತ, ಎಮ್ಮೆ, ಚೇಳು, ಇರುವೆ, ಗೆದ್ದಲು, ಶ್ರೀಗಂಧ, ಆಕಳಿ, ಆಲ, ಹುಣಸೆ, ಕುರುಳ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಹತ್ತಿ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ಉಪ್ಪು, ಶಂಖ, ಸಗಣಿ ಮುಂತಾದುವೆಲ್ಲ ಕುಲಚಿಹ್ನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ನಿಷ್ಟರಾದ ಸಮುದಾಯಗಳಿವೆ. ಬೇಡ ಬಣಜಿಗ, ಹಸಲ, ಮೊರಸ, ಒಕ್ಕಲಿಗ, ಸಾದ, ತಿಗಳ, ತೊಗಟ, ಬೆಸ್ತ, ನಾಪಿತ, ಒಡ್ಡ ಮುಂತಾದ ಜಾತಿಗಳು ಕುಲಚಿಹ್ನೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದುAಟು. ಈ ರೀತಿಯ ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹಲವಾರು ಕಡೆ ನೋಡಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಉಲ್ಲೇಖಗಳು

1. ಡಾ. ರಂಗಾರೆಡ್ಡಿ ಕೋಡೀರಾಂಪುರ – ಗಂಧದ ಮಡುವ ಕಲಕೂತ.
2. ಎಂ. ಎಸ್. ಸುಂಕಾಪುರ – ಜನಪದ ಧರ್ಮ.
3. ಅಂಬಳಿಕೆ ಹಿರಿಯಣ್ಣ – ಜಾನಪದ ಪರಿಶೋಧನ.
4. ಡಾ.ಆರ್. ರಾಮಕೃಷ್ಣ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ.
5. ಡಾ.ನಂ. ತಪಸ್ವೀ ಕುಮಾರ್ - ಸಂಸ್ಕೃತ ಅಧ್ಯಯನ.
6. ದೇ. ಜವರೇಗೌಡ – ಜನಪದ ಅಧ್ಯಯನ (೧೯೮೬, ಡಿ,ವಿ.ಕೆ ಮೂರ್ತಿ ಪ್ರಕಾಶನ-ಮೈಸೂರು-೫೭೦೦೦೪)
7. ಜೀ. ಶಂ. ಪರಮಶಿವಯ್ಯ – ಕನ್ನಡ ಒಗಟುಗಳು (೧೯೭೪, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಮತ್ತು ಯಕ್ಷಗಾನ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕನ್ನಡ ಭವನ ಜೆ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ. ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦೦೦೨)
8. ನA. ತಪಸ್ವೀ ಕುಮಾರ್ – ಕನ್ನಡ ಒಗಟುಗಳ ಸಮೀಕ್ಷೆ (೧೯೭೮, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ. ಮೈಸೂರು)
9. ಹೆಚ್. ಜೆ. ಲಕ್ಕಪ್ಪಗೌಡ (ಸಂ) – ಒಗಟುಗಳು (೧೯೮೨, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾನಪದ ಪರಿಷತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು)
10. ರಾಗೌ - ನಮ್ಮ ಒಗಟುಗಳು (೧೯೮೭, ಪ್ರಸಾರಾಂಗ ಮೈಸೂರು ವಿ.ವಿ. ಮೈಸೂರು)